

AVIJARNA INFLUENCA (PTIČJI GRIP)

OPREZNOST DA, PANIKA NE

Šta je ptičji grip?

Ptičji grip je **ZARAZNA BOLEST PTICA** izazvana virusom koja se izuzetno retko može preneti i na druge vrste npr. svinje. Postoji veliki broj podtipova virusa koji imaju različitu sposobnost da dovedu do bolesti kod živine. Najpatogeniji virusi mogu dovesti do masovnog uginuća živine na farmama, brzo se proširiti na okolne farme, čitavu zemlju i region i naneti ogromne ekonomske gubitke.

Bolest se kod ptica može pojaviti u obliku teške forme praćene velikom smrtnošću (visoko patogeni tip virusa), u blažoj formi (nisko patogeni tip virusa) ili bez kliničkih simptoma.

Mogu li ljudi oboleti od ptičjeg gripa?

Da, ali veoma retko i to kada su u direktnom i dužem kontaktu sa obolelom živinom. Do 1995. godine zabeležena su samo 3 slučaja sa znacima bezazlenog konjunktivitisa. Soj virusa H5N1, koji se smatra najpatogenijim, u zemljama Dalekog Istoka od njegovog pojavljivanja 2003 godine, doveo je do oboljenja kod 117 ljudi od čega je 61 osoba umrla. Prenošenje ovako izazvana bolest sa čoveka na čoveka do sada nije potvrđeno. Istovremeno, od sezonskog gripa svake godine širom sveta umre više desetina hiljada ljudi.

Zašto da budemo zabrinuti?

Ukoliko je osoba obolela od sezonskog gripa u direktnom kontaktu sa živinom koja je obolela od ptičjeg gripa, može doći i do inficiranja virusom ptičjeg gripa. U organizmu takve osobe može, nakon razmene gena između ova dva tipa virusa, nastati potpuno novi virus koji se može prenositi direktno sa čoveka na čoveka i imati potencijal da dovede do pandemije kod ljudi.

Kako se živina inficira?

Najčešće u direktnom kontaktu sa obolelim pticama ali i indirektno, mehaničkim prenošenjem virusa:

- kontaktom sa divljim pticama, posebno sa pticama selicama,
- uvođenjem na farmu ili u dvorište novonabavljene živine i ptica nepoznatog zdravstvenog statusa,
- kontaktom sa drugim životinjama, glodarima i dr,
- putem hrane ili vode (naročito ako se drže otvorene i koriste zajedničke izvore hrane i vode),
- preko odeće i obuće ljudi koji su u kontaktu sa živinom, putem opreme, transportnih sredstava i sl.

Kako se bolest širi u svetu?

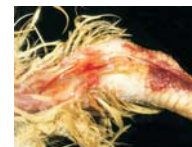
Ptice selice su otporne na bolest, retko klinički obole, ali mogu biti nosioci virusa i tako ga preneti na udaljena područja. Pored toga, uvozom ptica iz zaraženih područja bolest se može uneti u države u kojima nije zabeležena.

Kako prepoznati ptičji grip?

- Visoko patogeni tip virusa kod domaće živine izaziva iznenadnu bolest sa velikom smrtnošću (85-100%), jaku depresiju, suženje, odbijanje hrane, otekuće i cijanozu glave, vrata, kreste i podbradnjaka, krvarenje na nogama, jak proliv, pad nosivosti, nekoordinisano kretanje, respiratorne smetnje i dr.

- Nisko patogeni tip virusa kod domaće živine izaziva blage digestivne i respiratorne poremećaje, mada sama infekcija može da protekne i bez simptoma.

- Kod divljih ptica, infekcije visoko patogenim i nisko patogenim tipom virusa najčešće protiču bez simptoma. Zbog toga one predstavljaju rezervoar virusa u prirodi i preko njih se virus prenese sa jednog na drugi deo sveta.

Preporuka građanima:

Našim građanima koji putuju u zemlje gde je ptičji grip prisutan, **SAVETUJE SE** da ne posećuju farme živine, sajmove i izložbe ptica kao ni mesta gde se drže ili uzgajaju ptice. Konzumirati ISKLJUČIVO termički obrađene namirnice (virus se uništava na temperaturi od 60 C za 30⁰ minuta).

Principi koji će zaštititi životinje od bolesti:

**SPREČITI KONTAKT
SA DIVLJIM PTICAMA**

**DRŽATI ŽIVINU U ZDRAVOJ
SREDINI I DOBROJ KONDICIJI**

**STRIKTNO KONTROLISATI
ULAZAK NA FARMU**

Kako se može sprečiti pojavljivanje bolesti na farmi/dvorištu?

1. Sprečiti kontakt sa divljim pticama naročito sa pticama selicama, glodarima, psima i drugim životinjama
2. Nabavku ptica i živine vršiti samo ukoliko je zdrava i ako je prati Uverenje o zdravstvenom stanju
3. Nakon nabavke, živinu smestiti u izolaciju (karantin), izvršiti uzorkovanje i dijagnostička ispitivanja,
4. Naseljavanje obavljati po principu "sve unutra, sve napolje"
5. Obezbediti dobru evidenciju svih tokova životinja, opreme, hrane i dr.
6. U saradnji sa veterinarskom službom redovno pratiti zdravlje životinja
7. Obučiti osoblje koje hrani i neguje životinje o načinu sprovođenja zaštitnih i higijenskih mera
8. Ukoliko se ustanovi sumnja na zaraznu bolest, hitno se obratiti veterinaru.
9. Na ulasku u farme i objekte postaviti dezinfekcione barijere
10. Svesti na neophodni minimum posete farmi i objektima/dvorištima
11. Držati živinu, ptice i svinje u zatvorenim objektima
12. **Osoblje koje ima grip ili simptome kijavice NE SME BITI U KONTAKTU SA PTICAMA!**

Za uspeh očuvanja zdravlja životinja možete se osloniti isključivo na sebe. Najveći rizik pojave ptičjeg gripa postoji kod živine koja se drži u otvorenim uslovima, naročito ako se drži puštena, ukoliko se hrani ili napaja na zajedničkim mestima sa divljim pticama.

Kako se zaštititi ukoliko se bolest pojavi u zemlji i okruženju?

U tim slučajevima postoji opasnost da je bolest blizu i Vašoj farmi. Ptice i ljudi mogu dolaziti iz inficiranih oblasti pre nego što je bolest prijavljena i mogu nositi virus na sebi ili u sebi.

Tada je rizik jako veliki!

Smatrajte da je bolest "na vratima".

Obaveze vlasnika živine i ptica ukoliko se pojavi ptičji grip:

1. Držite živinu i svinje u zatvorenim objektima,
2. Ne smete kupovati ni nabavljati životinje
3. Ne dozvolite ulazak ljudi i transportnih sredstava na farmu
4. Redovno čistite dvorište, objekte u kojima su smeštene životinje, opremu i sredstva
5. Skupljajte i dezinfikujte prostirku sa farmi
6. Brigu o živini treba da obavlja odrasla i zdrava osoba, po mogućnosti samo jedna
7. Trudnice i deca treba da izbegavaju kontakt sa pticama
8. Uginula živina mora biti uništena i ne sme ući u lanac ishrane ljudi i životinja.

Šta učiniti ukoliko se pojave simptomi bolesti na farmi?

U živinarskoj proizvodni malobrojna uginuća su redovna i mogu biti izazvana različitim uzrocima. Ptičji grip je drugačiji i posledice su mnogo ozbiljnije. Ukoliko se ustanovi visoka smrtnost i drugi simptomiove bolesti, treba uraditi sledeće:

1. **Odmah oprati ruke i izvršiti higijenske mere, upotrebiti zaštitnu odeću i izbegavati kontakt sa živinom**
2. **Hitno pozvati svog veterinara, veterinarskog inspektora ili Upravu za veterinu (011 2145 395)**
3. **Ne dozvoliti ulazak ni izlazak sa farme/dvorišta**
4. **Blokirati transport na i sa farme/dvorišta**

Šta učiniti ukoliko se pronađe leš divlje ptice?

Divlje ptice retko obolevaju ili uginjavaju od ptičjeg gripa. One svakodnevno uginjavaju prirodnom ili nasilnom smrću ili usled oboljenja koja su od manjeg značaja.

Ukoliko postoje znaci na lešu koji ukazuju na pojavu zarazne bolesti, građani ili komunalna služba koja prikuplja i neškodljivo uklanja leševe nepoznatog vlasnika, hitno mora obavestiti veterinarsku službu koja će odmah preduzeti sve neophodne mere.